

آیا می‌دانستید با عضویت در سایت جزوه بان می‌توانید به صورت رایگان جزوات و نمونه

سوالات دانشگاهی را دانلود کنید؟؟

فقط کافیست روی لینک زیر ضربه بزنید

[ورود به سایت جزوه بان](#)

Jozveban.ir

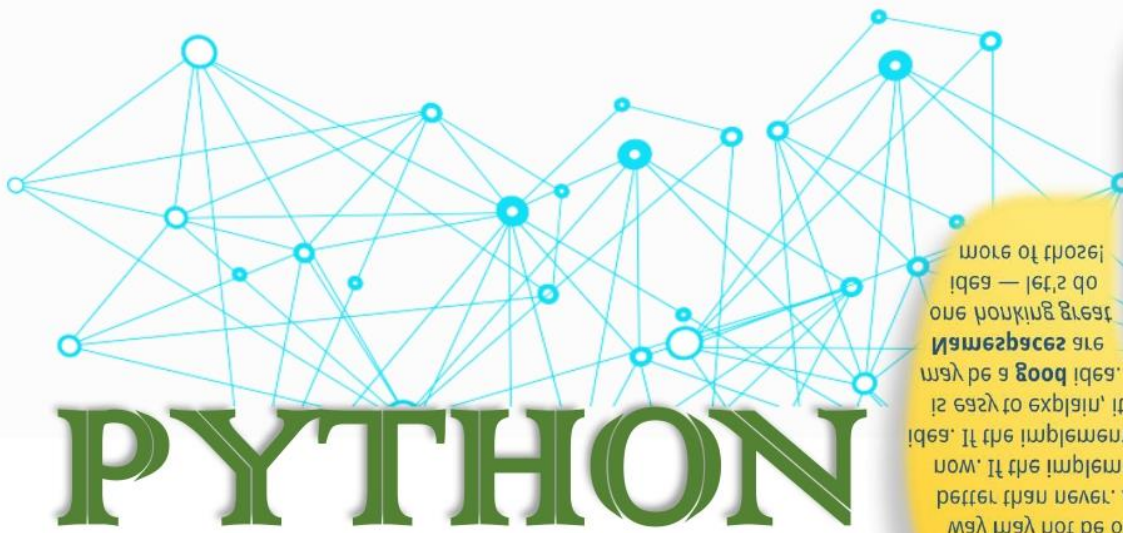
telegram.me/jozveban

sapp.ir/sopnuu

جزوات و نمونه سوالات پیام نور

@sopnuu
jozveban.ir

پایتون برای صفر کیلومترها

(مقدمه ای بر زبان برنامه نویسی پایتون)

علی نظری زاده

numbers
string
and / or / not
if / else
for
while
function
set
list

dictionary
tuple
Built-in Functions
all
any
zip
math
Lambda

(فقا سلام!! میفوام به مروری روی زبان برنامه نویسی پایتون داشته باشیم و بفش های مهم اون رو بررسی کنیم پس بدون هیچ مرف اضافه ای بریم که کار رو شروع کنیم. کدها رو توی محیط ژوپیتر نوتبوک (Jupyter Notebook) می نویسیم که به محیط بامال برای برنامه نویسی های پایتونه. ژوپیتر اینقدر کار راه انداز و مفیده که خیلی ها میگن در مد به کیس ازدواج برای برنامه نویسی پایتونه که فب ما وارد جزئیات نمیشیم. اگر چشم تون ضعیف نباشه، میتونید محیط ژوپیتر نوتبوک رو پایین ببینید که متشکل از تعدادی سلول هستش که توی هر سلول میتونید کدهاتون رو بنویسید و اجرا کنید. حالا این به چه دردی میخوره؟ به خیلی دردها که اینجا نمیتونم بگم اما همینو بدونید که تست و فطایبی برنامه ها خیلی ساده تره میشه. ژوپیتر نوتبوک به همراه تعدادی نرم افزار دیگه توی یک بسته نرم افزاری به اسم آناکوندا (Anaconda) قرار دارند که با به سرچ کومولو تو اینترنت میتونید نصبش کنید و برید مالشو ببرید.

فب دیگه شوفی بسه بریم سراغ درس، برای این که بفوام داده های خودمون رو مثل عدد، رشته، متن و ... توی کامپیوتر و پایتون ذخیره کنیم، باید اونها رو داخل متغیرها بریزیم. خیلی از علما میگن که متغیرها مثل ظرف هایی هستند که داده ها رو تو خودشون ذخیره میکنن، ما هم این تعریف رو قبول میکنیم (من جزو علما نیستم!!). مثلا توی سلول اول به ترتیب داده های 4 و 3.5 و "A" و "Hi Friends" داخل متغیرهای a و b و c و d قرار گرفتند که مثلا اگر متغیر a رو توی به سلول جداگانه بنویسیم و Shift + Enter یا Ctrl + Enter بزنیم، میتونیم مقدارشو یعنی عدد 4 رو ببینیم که همین هم برای ما هم چاپ کرده.

numbers & String

```
a = 4
b = 3.5
c = 'A'
d = "Hi Friends"
```

```
a
```

```
4
```

به کمک تابع type() میتونیم بفهمیم که نوع یک متغیر چیه مثلا type(a) شده int پس میفهمیم که متغیر a که عدد 4 داخلش ذخیره شده یک عدد صمیع است یا مثلا متغیر b که مقدارش 3.5 است، یک عدد اعشاری است اما متغیرهای c و d داخلشون رشته ذخیره شده پس تو فروجی نوشته str یعنی اینکه از نوع رشته هستند. توی سلول آخر هم تمام متغیرها رو توی به سلول نوشتیم و با کاما از هم جدا کردم تا یکجا فروجی شون رو ببینیم.

```
type(a)
```

```
int
```

```
type(b)
```

```
float
```

```
type(c)
```

```
str
```

```
type(d)
```

```
str
```

```
a, b, c, d
```

```
(4, 3.5, 'A', 'Hi Friends')
```

(فقا به کمک دستور print هم میتونیم مقادیر رو چاپ کنیم که نمونه های مختلف شو توی کدهای زیر میتونید ببینید.

```
print(a)
print(b)
print(c)
print(d)
```

```
4
```

```
3.5
```

```
A
```

```
Hi Friends
```

```
print("a: ", a)
print("b: ", b)
print("c: ", c)
print("d: ", d)
```

```
a: 4
```

```
b: 3.5
```

```
c: A
```

```
d: Hi Friends
```

به کمک "اف استرینگ ها" که توی صفحه بعد کدشو میبینید، میتونیم ترکیبی از دستورات و رشته ها رو داشته باشیم. به طور خلاصه هرچی داخل آکولاد ({}) باشه، مماسبه و مقدارش مساب میشه اما هرچی که بیرون از آکولاد باشه، عینا همون چاپ میشه.

```
print(f"a + b: {a + b}")
print(f"a - b: {a - b}")
print(f"9 * 6: {9 * 6}")
print(f"8 / 2: {8 / 2}")
```

```
a + b: 7.5
a - b: 0.5
9 * 6: 54
8 / 2: 4.0
```

به وقت هایی لازم که مقادیر موجود داخل متغیرها (و باهم مقایسه کنیم که این کار به کمک عملگرهای مقایسه ای امکان پذیره اما دقت کن که فروجی این عملگر ها True (درست) یا False (غلط) است. توی خط اول سلول زیر مشخصه که عدد 2 با عدد 3 برابر نیست پس فروجی شده False یا غلط. (پس میفهمیم که 2 با 3 برابر نیست). خط بعدی هم فب 2 مخالف 3 هستش پس فروجی شده True. و خط های بعدی هم واضحه دیگه، هر خطی که درست و صحیح بود، فروجی میشه True و هر خط یا دستوری که اشتباه بود، فروجی میشه False.

<code>print(2 == 3)</code>	== : برابر بودن
<code>print(2 != 3)</code>	!= : مخالف بودن
<code>print(4 > 4)</code>	> : بزرگتر بودن
<code>print(4 >= 4)</code>	>= : بزرگتر مساوی
<code>print(8 < 2)</code>	< : کوچکتر بودن
<code>print(3 <= 9)</code>	<= : کوچکتر مساوی

```
False
True
False
True
False
True
```

به کمک عملگر and می توان روی داده ها شرط گذاشت که فروجی این عملگر True یا False است. به صورت خلاصه زمانی فروجی عملگر and منجر به True میشه که همه شرط ها درست باشند یعنی اگر صدتا شرط داشتیم و 99 تا شون درست بود اما یکی غلط یا False بود، فروجی and میشه False. فب چه وقت فروجی میشه True ؟ الان گفتم دیگه، زمانی که همه شرط ها True باشند یعنی هر صدتا درست باشند.

and

```
print(f"False and False ==> {False and False}")
print(f"False and True ==> {False and True}")
print(f"True and False ==> {True and False}")
print(f"True and True ==> {True and True}")
```

```
False and False ==> False
False and True ==> False
True and False ==> False
True and True ==> True
```

```
(2 == 2) and (4 < 5) # T and T
```

```
True
```

```
(2 == 2) and (4 < 5) and ( 3 != 3 ) # T and T and F
```

```
False
```

توی سلول اول از کد پایین دو تا شرط داریم که هر دو درست یا True هستند، میگی نه فب بررسی کنیم. شرط اول که $(2 == 2)$ است فب درست و شرط دوم هم که $(4 < 5)$ هستش اونم درست و چون هر دو شرط درست، پس خروجی and هم True یا درست. توی سلول پایین اش سه تا شرط داریم که دو شرط اول True و آخری False هستش پس طبق تعریفی که برای and داشتیم، خروجی میشه False. فب گلم تا اینجا رو متوجه شدی؟ آفرین بزن بریم عملگر بعدی.

```
(2 == 2) and (4 < 5) # T and T
```

```
True
```

```
(2 == 2) and (4 < 5) and ( 3 != 3 ) # T and T and F
```

```
False
```

عملگر or هم یه جورایی تو مایه های عملگر and هست و خروجی اش True و False هستش. ببینید بچه ها، خروجی عملگر or زمانی میشه True که حداقل یکی از شرط ها True یا درست باشه. پس اگر صد تا شرط داشته باشیم و 99 تا اون ها False باشن اما یکی True باشه، خروجی میشه True. توی سلول اول صفحه بعد، این عملگر رو مستقیم روی True و False ها اعمال کردم ولی سلول بعدی روی دو شرط $(2 == 3)$ و $(5 > 2)$ اعمال شده که چون یکی شون True هست پس خروجی میشه True. حالا فودت سلول های دیگه رو هم ببین.

or

```
print(f"False or False ==> {False or False}")
print(f"False or True ==> {False or True}")
print(f"True or False ==> {True or False}")
print(f"True or True ==> {True or True}")
```

```
False or False ==> False
False or True ==> True
True or False ==> True
True or True ==> True
```

```
(2 == 3) or (5 >= 2) # F or T
```

True

```
(6 < 4) or (2 > 3) # F or F
```

False

```
x = (2 * 3) > 5 # T
y = (3 * 8) == (8 * 3) # T
z = 2 == (16 / 2) # F
```

```
x or y or z # T or T or F
```

True

به عملگر کوپولو مونده به اسم عملگر not که کاری که انجام میدهد اینه که شرط های True رو به False و شرط های False رو به True تبدیل میکنه. توی سلول های زیر میتونید باهاش آشنا بشید اما زیاد طولش ندید بیاید مبمٹ بعدی.

not

```
print(f"not False ==> {not False}")
print(f"not True ==> {not True}")
```

```
not False ==> True
not True ==> False
```

```
a = 2 == 3
a
```

False

```
not a # not(2==3)
```

True

```
not(a)
```

True

فب بریم سراغ رشته ها یا String که تو پایتون مبمٹ مهمیه. یک رشته شامل تعدادی کلمه است که هر کلمه هم خودش شامل تعدادی کاراکتر یا مروف الفباست. مالا این رشته رو میتونیم داخل دابل کوتیشن ← " " بزاریم تا پایتون هم بفهمه که این یک رشته یا String هست. مثلا "Hi googolia chetorid" یک رشته است که داخل دابل کوتیشن (" ") قرار دادیم. این رشته از تعدادی کاراکتر تشکیل شده و هر کاراکتر هم دارای اندیسی است که اندیس ها از صفر شروع میشن. در سلول اول یک رشته داخل متغیر str1 قرار داده شده که به کمک تابع len() می تونیم طول رشته رو بدست بیاوریم. در سلول های بعدی از براکت ([]) استفاده کردیم جهت انتخاب بخشی از رشته. مثلا اونجایی که نوشته str1[0 : 13] یعنی کاراکترهای 0 تا 12 (13 کاراکتر یا مرف الفبا) انتخاب شده یعنی بخش "Data Analysis" که در فروجی هم همین نوشته شده. یا با دستور [: 32] str2 می تونیم از کاراکتری که توی اندیس 32 تا آخر رشته هستش رو انتخاب کنیم.

string

```
str1 = "Data Analysis with Python using Numpy, Pandas and Matplotlib"
type(str1)
```

```
str
```

```
len(str1)
```

```
60
```

```
str1[0:13]
```

```
'Data Analysis'
```

```
str1[32:]
```

```
'Numpy, Pandas and Matplotlib'
```

```
str1[19:25]
```

```
'Python'
```

مالا که با رشته ها آشنا شدیم، بهتره که بدونید کلی تابع بامال و کاربردی برای کار باهاشون وجود داره که مهم ترین هاشون رو توی کدهای صفمه بعد میتونی ببینی. قبلش میفواهم یه نکته خیلی ففن بهت بگم که هم خیر آخرت توشه و هم خیر این دنیا. اوه دمت گرم داش علی مالا اون نکته چیه؟ فعلا زیاد خودمونی نشو بیا صفمه بعد بهت میگم.

اگر شما به رشته ایجاد کردی، به سافتمان داده سافتی یا کلا از هر لایبرری و ابزای استفاده کردی، برای اینکه بدونی چه توابعی برای کار باهش وجود داره، کافیه که اسمش رو بنویسی بعد نقطه و در آخر نیز کلید tab کیبورد رو بزنی تا لیست کل توابعی که برایش وجود داره رو ببینی. مثلاً اگر بعد از همین رشته str1 نقطه و کلید tab بزنی به همه توابعی که برای کار با رشته ها در پایتون وجود داره دسترسی داری و میتونی تک تک اونا رو تست کنی.

به کمک تابع islower() می تونی بفهمی که آیا همه کاراکترهای یک رشته با مروف کوچک نوشته شده اند یا نه. در این مثال جواب فیر است و فروجی شده False. به کمک تابع isupper() هم میتونی چک کنی که آیا همه کاراکترهای یک رشته با مروف بزرگ نوشته شده اند یا نه که باز هم برای این مثال جواب False است. فیلی رامت هم به کمک دو تابع lower() و upper() می تونیم همه کاراکترهای یک رشته رو به مروف کوچیک و بزرگ تبدیل کنیم.

```
str1.islower()
```

```
False
```

```
str1.isupper()
```

```
False
```

```
str1.lower()
```

```
'data analysis with python using numpy, pandas and matplotlib'
```

```
str1
```

```
'Data Analysis with Python using Numpy, Pandas and Matplotlib'
```

```
str2 = str1.lower()
```

```
str2
```

```
'data analysis with python using numpy, pandas and matplotlib'
```

```
str2.islower()
```

```
True
```

به کمک تابع find() که تو صفحه بعد آوردم، میتونیم یک کلمه رو تو متن جستجو کنیم که ببینیم وجود داره یا نه. اینجا من کلمه "python" رو جستجو کردم که توی فرجی عدد 19 رو بهم داده، حالا این 19 یعنی چی؟ یعنی این که کلمه "python" داخل متن هست و اندیس شروعش هم اندیس شماره 19 هستش. با تابع replace() می تونیم به مقداری رو توی متن با مقداری که مدنظر فودمون هست جایگزین کنیم که اینجا من بهش گفتم هرجا "data analysis" دیدی اونو با کلمه "python" جایگزین کن که فروجی هم همینو به ما داده.

```
str2.find('python')
```

```
19
```

```
S1 = "Hi My Friends"  
S2 = "this is data analysis course"
```

```
S1 + S2
```

```
'Hi My Friendsthis is data analysis course'
```

```
S3 = S1 + " " + S2  
S3
```

```
'Hi My Friends this is data analysis course'
```

```
S3 = S3.replace('data analysis', 'python')  
S3
```

```
'Hi My Friends this is python course'
```

یکی از اون توابع خیلی باحال که عاشقشم (امیدوارم به دوس ... م بر نفوره، عهه من که اصلا ... ندارم). تابع `split()` هستش حالا بگذریم. به کمک این تابع می‌تونیم رشته‌ها رو تیکه تیکه کنیم. به صورت پیش فرض روی "اسپیس" یا همون فضا فاصله تنظیم شده پس رشته رو بر اساس فضا فاصله میشکنه. اگه گفتی فروجی چی میشه؟ آفرین! فروجی میشه جداسازی کلمات یک متن. پس یکی از راه‌های ساده برای بدست آوردن کلمات یک متن، استفاده از تابع `split()` هستش. یا مثلاً توی سلول‌های پاینی اومدم رشته رو بر اساس کلمه "python" در واقع `split()` کردم که اینجوری زیر رشته قبل پایتون تو به بخش و زیر رشته بعد پایتون تو بخش دیگه قرار میگیره.

```
S3.split()
```

```
['Hi', 'My', 'Friends', 'this', 'is', 'python', 'course']
```

```
S3.split()[1]
```

```
'My'
```

```
S3.split('python')
```

```
['Hi My Friends this is ', ' course']
```

```
S3.split('python')[0]
```

```
'Hi My Friends this is '
```

فیلی وقت ها برای مل یک مسئله لازم است که شرط هایی را در برنامه لحاظ کنیم و برای تک تک شرط ها نیز (راهکارهایی ارائه بدیم. به کمک دستور if / else می توان این شرط ها را لحاظ کرد که نمونه ای ازش رو توی سلول های پایین ببینید. من میخوام یک شرط بزارم که اگر مقدارهای دو متغیر باهم برابر بودند، تو خروجی "Yes" چاپ بشه و اگر این شرط برقرار نبود یعنی دو عدد با هم برابر نبودند، توی خروجی "No" چاپ بشه. اگر شرط جلوی دستور if که همان $a == b$ یعنی برابر بودن a , b برقرار باشد، برنامه وارد بدنه میشه و دستور `print("Yes")` چاپ میشه اما در اینجا مقدارهای a , b برابر نیستند در نتیجه برنامه وارد بدنه else میشه و دستور `print("No")` چاپ میشه که در این مثال هم این اتفاق افتاده.

if / else

```
a = 8
b = 12

if a == b:
    print("Yes")
else:
    print("No")
```

No

در مثال بالا فقط شرط برابری a , b را بررسی کردیم که اگر شرط درست بود وارد بدنه if و اگر شرط نادرست بود وارد بدنه else میشد. اما فیه اوقات تعداد شرط های بیشتری در نظر میگیریم و برای برقرار بودن هر شرط، یک (راهکار یا کدی قرار میدیم. در مثال زیر حاصل جمع دو متغیر a , b را به عنوان شرط در نظر گرفتیم که اگر این حاصل جمع کوچکتر مساوی صفر بود، وارد بدنه if و در خروجی " $a+b \leq 0$ " چاپ می شود. اگر این حاصل جمع دو عدد بین صفر و ده بود، تو خروجی " $0 \leq a+b \leq 10$ " چاپ می شود. اگر این حاصل جمع بین بازه ده و بیست بود، تو خروجی " $10 \leq a+b \leq 20$ " چاپ می شود و اگر هیچ کدوم از این شرط ها برقرار نبود، در نهایت برنامه وارد بدنه else میشه و " $a+b > 20$ " چاپ میشه.

```
if (a + b) <= 0:
    print("a+b <= 0")
elif (a + b) >= 0 and (a + b) <= 10:
    print("0 <= a+b <= 10")
elif (a + b) > 10 and (a + b) <= 20:
    print("10 < a+b <= 20")
else :
    print("a+b > 20")
```

$10 < a+b \leq 20$

تو خیلی از مواقع لازم داریم که کاری را به دفعات انجام بدیم یا شمارش و گام هایی را در برنامه لحاظ کنیم. این کار به کمک دستور for امکان پذیره که البته برای اینکه این گام ها یا شمارش ها را لحاظ کنیم، از تابعی به اسم range() استفاده میکنیم. تو مثال پایین و در سلول اول، داخل تابع range() عدد 5 قرار دادیم و این بدین معنی که اعداد 0 تا 4 تولید و سپس ملقه for به این تعداد یعنی 5 بار میشماره. فب حالا نقش اون متغیر i چیه؟ آخرین اون i به تک تک این اعداد اشاره میکنه فب حالا چجوری، بزن بریم. ابتدا i برابر عدد 0 سپس برنامه میاد داخل بدنه for و فروجی متغیر i که همون صفر است چاپ میشه. دفعه بعد i به عدد 1 اشاره میکنه و برابر عدد 1 میشه، دوباره برنامه میاد داخل ملقه for و مقدار i که عدد 1 هستش چاپ میشه و این کار تا آخر یعنی عدد 4 ادامه دارد. حالا دیگه خودت میتونی هر کاری داخل بدنه for انجام بدی که توی سلول آخر اومدیم مقدار i ها رو در عدد 10 ضرب کردیم.

for

```
for i in range(5):
    print(i)
```

```
0
1
2
3
4
```

```
range(5)
```

```
range(0, 5)
```

```
for i in range(5):
    print(i * 10)
```

```
0
10
20
30
40
```

حالا اگر فواستیم گام های دوتا دوتا یا بیشتر برداریم چیکار کنیم؟؟ باشه عزیزیم صبر کن بهت میگم. تابع range() سه مقدار میگیره: (گام حرکت، پایان، شروع) range که توی مثال زیر شروع برابر 0، پایان 10 و گام حرکت برابر 2 است. در نتیجه اعداد 0, 2, 4, 6, 8 تولید و i تک تک و به ترتیب به همه این اعداد اشاره می کند و در فروجی چاپ شده. توی سلول پایین تر، حاصل جمع اعداد زوج یک رقمی (مماسبه و در متغیر SUM قرار داده شده. حالا چجوری؟ فب واضحه دیگه، اعداد زوج یکی رقمی 0, 2, 4, 6, 8 است که اینم توی تابع range(0, 10, 2) تولید و سپس حاصل جمع داخل SUM ذخیره شده. فهمیدی؟ آره بابا.

```
for i in range(0, 10, 2):  
    print(i)
```

0

2

4

6

8

```
SUM = 0
```

```
for i in range(0, 10, 2):  
    SUM = SUM + i
```

```
SUM
```

20

توی مثالی که پایین میبینید، ترکیبی از for و if رو ساختیم که اعداد یک تا ده رو شمارش کردیم سپس با دستور if چک میکنیم که عدد فرد هستش یا زوج و تو خروجی میتونید ببینید.

```
for number in range(10):  
    if number % 2 == 0:  
        print(f"{number} is even")  
    elif number % 2 != 0:  
        print(f"{number} is odd")
```

0 is even

1 is odd

2 is even

3 is odd

4 is even

5 is odd

6 is even

7 is odd

8 is even

9 is odd

فب گلهای من تا اینجا که با for آشنا شدید، بهتره که یه مثال دیگه ازش بزنیم تا خوب جا بیفته. توی این مثال اومدیم با ترکیب دو ملقه for، جدول ضرب 0 تا 9 رو ساختیم.

```

for i in range(10):
    print(f"***** {i}")
    for j in range(10):
        print(f"{i} * {j}: {i*j}")

```

***** 0	***** 1	***** 2	***** 3	***** 4
0 * 0: 0	1 * 0: 0	2 * 0: 0	3 * 0: 0	4 * 0: 0
0 * 1: 0	1 * 1: 1	2 * 1: 2	3 * 1: 3	4 * 1: 4
0 * 2: 0	1 * 2: 2	2 * 2: 4	3 * 2: 6	4 * 2: 8
0 * 3: 0	1 * 3: 3	2 * 3: 6	3 * 3: 9	4 * 3: 12
0 * 4: 0	1 * 4: 4	2 * 4: 8	3 * 4: 12	4 * 4: 16
0 * 5: 0	1 * 5: 5	2 * 5: 10	3 * 5: 15	4 * 5: 20
0 * 6: 0	1 * 6: 6	2 * 6: 12	3 * 6: 18	4 * 6: 24
0 * 7: 0	1 * 7: 7	2 * 7: 14	3 * 7: 21	4 * 7: 28
0 * 8: 0	1 * 8: 8	2 * 8: 16	3 * 8: 24	4 * 8: 32
0 * 9: 0	1 * 9: 9	2 * 9: 18	3 * 9: 27	4 * 9: 36

***** 5	***** 6	***** 7	***** 8	***** 9
5 * 0: 0	6 * 0: 0	7 * 0: 0	8 * 0: 0	9 * 0: 0
5 * 1: 5	6 * 1: 6	7 * 1: 7	8 * 1: 8	9 * 1: 9
5 * 2: 10	6 * 2: 12	7 * 2: 14	8 * 2: 16	9 * 2: 18
5 * 3: 15	6 * 3: 18	7 * 3: 21	8 * 3: 24	9 * 3: 27
5 * 4: 20	6 * 4: 24	7 * 4: 28	8 * 4: 32	9 * 4: 36
5 * 5: 25	6 * 5: 30	7 * 5: 35	8 * 5: 40	9 * 5: 45
5 * 6: 30	6 * 6: 36	7 * 6: 42	8 * 6: 48	9 * 6: 54
5 * 7: 35	6 * 7: 42	7 * 7: 49	8 * 7: 56	9 * 7: 63
5 * 8: 40	6 * 8: 48	7 * 8: 56	8 * 8: 64	9 * 8: 72
5 * 9: 45	6 * 9: 54	7 * 9: 63	8 * 9: 72	9 * 9: 81

فب تا اینجا با دستورات if / else و حلقه for آشنا شدیم، حالا بریم سراغ دستور کنترلی بعدی به نام while. به کمک این دستور کنترلی می توانیم تا زمانی که شرایطی برقرار بود، یک کار یا مجموعه ای از دستورات را انجام دهیم. در این جا شرط گذاشته ایم که متغیر x که مقدارش عدد 5 است، تا زمانی که بزرگتر از 0 باشد برنامه وارد بدنه while شود، مقدار x را چاپ کند و در نهایت نیز یک واحد از x کم شود. چون هر بار یک واحد از x کم می شود، در نتیجه زمانی که مقدار x برابر 1- شود، شرط while برقرار نیست و برنامه از حلقه خارج می شود.

while

```
x = 5
while(x >= 0):
    print(x)
    #x -= 1
    x = x-1
```

```
5
4
3
2
1
0
```

یه مثال دیگه از while ببینیم که با دستور شرطی if / else ترکیب شده است. بزارید اینجا یه نکته مهم دیگه بهتون بگم که باز خیر دنیا و آخرت توش باشه!! آه آن پیست جناب نظری زاده؟؟ درسته گفتم فودمونی نشو اما در این مد هم لازم نیست. فب نکته اینه، برای این که بفوایم یک کاری را بی نهایت بار انجام بدیم و تا آخر دنیا ادامه داشته باشه، از while(True) استفاده می کنیم. حالا فب کی این حلقه به اتمام میرسه و از حلقه while فارغ می شویم؟ برای این که از حلقه فارغ بشیم، از دستور break استفاده می کنیم. در مثال زیر به کمک تابع input() از کاربر مقداری رو دریافت می کنیم، اگر اون مقدار مخالف 0 بود، عبارت "مقدار x مخالف صفر است" چاپ می شود و بی نهایت بار این کار تکرار می شود. اما زمانی که عدد 0 وارد شود، شرط if برقرار نمی شود و برنامه وارد بدنه else می شود، در آن جا عبارت "مقدار x صفر است" است چاپ می شود و بعدش که break نوشتم باعث می شود که برنامه به اتمام برسد.

```
x = 1
while (True):
    x = int(input("x : "))
    if x != 0:
        print("مخالف صفر است x مقدار")
    else:
        print("صفر است x مقدار")
        break
```

```
x : 6
مخالف صفر است x مقدار
x : 2
مخالف صفر است x مقدار
x : 0
صفر است x مقدار
```


فب بچه های عزیز بریم سراغ مبحث بعدی که فیلی هم مهمه و اسمش تابع یا function هست. اگه بخوام فیلی ساده تعریف تابع رو بگم اینجوریه : تابع یک سافتار، یک قالب یا پارچوبی است که به کمک آن می توانیم مسائل فودمون رو در قالب این سافتار مدل کنیم. دقت داشته باش که یک تابع از سه مولفه اصلی (ورودی، پردازش و خروجی) تشکیل شده است و هنگام تعریف یک تابع، باید این سه بخش رو مشخص کرد. ما توی ریاضیات هم تابع رو داشتیم که اونجا به صورت $y = f(x)$ می نوشتیم که در اینجا y خروجی، f تابع یا همان عملیات پردازشی و x هم ورودی هستش. همون طور که تو سلول اول میبینید، برای ایجاد یک تابع ابتدا باید از کلمه کلیدی def استفاده کنیم، بعد اسم تابع که در اینجا اسم تابع ما fun_name است. فب حالا اون سه بخش اصلی یعنی ورودی، پردازش و خروجی کدوم ها هستند؟ ورودی تابع، Inputs است، خروجی Outputs است که متما باید با کلمه کلیدی return بازگشت داده شود و عملیات پردازشی یا همان الگوریتم هم در بدنه تابع نوشته می شود. فب حالا با توجه به ورودی و خروجی می توانیم چهار حالت رو برای توابع در نظر بگیریم. 1- ورودی و خروجی نداشته باشد، 2- ورودی و خروجی داشته باشد، 3- ورودی نداشته باشد و خروجی داشته باشد، 4- خروجی داشته باشد و ورودی نداشته باشد. این دیگه چیه سید!! تو که گفتی ورودی و فرجی متما باید باشه اما تو این چهار موارد، تابع میتونه ورودی یا خروجی نگیره. اولاً من سید نیستم، دوما آره درسته اما اون تو ریاضیات بود ولی توی برنامه نویسی ما میتونیم توابع رو بر اساس این چهار دسته ای که گفتم ایجاد کنیم. نکته آخر و تکمیلی هم بگم اینکه تو مرحله اول باید تابع رو بسازیم و تو مرحله دوم میتونم از تابعی که ایجاد کردیم بینهایت بار در برنامه استفاده کنیم. مثلاً یک تابع برای محاسبه مساحت مستطیل میسازیم سپس هر تعداد بار که بخوایم می تونیم ازش استفاده کنیم.

function

```
def fun_name(Inputs):
    # algorithm
    return Outputs
```

$y = f(x)$

y = خروجی
 f = عملیات پردازشی / تابع
 x = ورودی

Input	Output
False	False
True	False
False	True
True	True

مرحله اول : ساختن تابع
 مرحله دوم : استفاده از تابع

داخل سلول زیر تابعی به اسم F1 ایجاد کردیم که تنها کاری که انجام میدهد فقط یک پیغام چاپ میکند. فب این تابع ورودی ندارد چرا؟ چون فب اول داخل پرانتز چیزی نوشته نشده و همچنین فروجی هم ندارد چرا؟ چون اصلا return ای وجود ندارد. پس F1 یک تابع بدون ورودی و فروجی است. تا اینجا مرحله اول انجام شد یعنی تابع رو ساختیم.

```
def F1():  
    print("Hello Python")
```

مالا باید از تابع استفاده کنیم دیگه نه؟ یعنی همون مرحله دوم که برای این کار کافیه فقط اسم تابع رو بدون کلمه کلیدی def بنویسیم که فروجی "Hello Python" حاصل می شود.

```
F1()
```

```
Hello Python
```

داخل سلول اول تابعی به اسم F2 ایجاد کردیم مالا بهم بگید که وضعیت ورودی و فروجی های این تابع به چه صورته؟ آفرین درسته این تابع یک ورودی به نام x دارد اما فروجی ندارد. تنها کاری که انجام میدهد اینه که ورودی که براش فرستاده میشه رو تو فروجی چاپ میکنه همین. این مالا مرحله اوله که تابع رو ساختیم. سلول بعدی همون مرحله دومه که ما از تابع استفاده میکنیم. چون تابع ورودی دارد در نتیجه اینجا باید یک مقدار براش بفرستیم که در اینجا عدد 80 به عنوان ورودی فرستاده شده.

```
def F2(x):  
    print(x)
```

```
F2(80)
```

```
80
```

در زیر تابعی به اسم F3 ایجاد شده که دارای ورودی است چرا؟ چون مقدار x داخل پرانتز است و همان ورودی تابع است. تابع فروجی ندارد چرا؟ چون دستور return ای وجود ندارد. مالا رسالت این تابع چیه؟ هیچی فقط باید عددی که به عنوان ورودی میگیره رو چک کنه که اگر کوچکتر از 0 بود چاپ کنه "منفی" و اگر بزرگتر از صفر بود چاپ کنه "مثبت". تو سلول بعدی هم از تابع استفاده شده است و عدد 3 به عنوان ورودی براش در نظر گرفته شده است.

```
def F3(x):  
    if x < 0:  
        print('منفی')  
    else:  
        print('مثبت')
```

```
F3(3)
```

```
مثبت
```

تابع زیر ورودی ندارد اما خروجی دارد چون کلمه کلیدی return وجود دارد. این تابع تا همیشه مقدار $8 * 2$ یعنی 16 رو بازگشت می دهد. حالا که تابع رو سافتیم مرحله دوم باید ارزش استفاده کنیم، چون تابع خروجی دارد در نتیجه می تونیم مقدارشو توی یه متغیر ذخیره کنیم که در سلول زیر داخل متغیر x ذخیره کردیم.

```
def F4():
    return 8 * 2
```

```
F4()
```

```
16
```

```
x = F4()
```

```
x
```

```
16
```

توی سلول زیر اومدیم روی تابع F4() شرط گذاشتیم حالا این یعنی چی؟ ببین عزیزم، بالا تابع F4() رو سافتیم اینجا توی شرط if گذاشتیم و ارزش استفاده میکنیم، خروجی اش میشه چی؟ فب میشه 16 دیگه حالا مثل این میمونه که داخل شرط داریم چک میکنیم که آیا 16 با 16 برابر است. فب بله برابره و خروجی True حاصل میشه.

```
if F4() == 16:
    print("True")
else:
    print("False")
```

```
True
```

تابع F5 هم ورودی داره هم خروجی، ورودی speed و خروجی x است که با return بازگشت داده شده. نحوه کارش ساده است حالا تو مرحله بعد از این تابع استفاده میکنیم و عدد 140 رو براش میفرستیم. توی سلول بعد عدد 110 رو براش میفرستیم با این تفاوت که چون تابع فرمی داره، مقدار خروجی اش رو میتونیم داخل متغیری مثل x ذخیره کنیم.

```
def F5(speed):
    if speed < 80:
        x = "Slow"
    elif speed >= 80 and speed < 120:
        x = "Normal"
    elif speed >= 120:
        x = "Fast"

    return x
```

```
F5(140)
```

```
'Fast'
```

```
S = F5(110)
```

```
S
```

```
'Normal'
```

تابع F6 نیز دقیقاً مثل تابع F5 هستش فقط با این تفاوت که توی بدنه if ها، مقدارها با دستور return بازگشت داده شده است اما توی تابع f5 مقادیر داخل x ذخیره شده و در نهایت یک بار بازگشت داده شده است.

```
def F6(speed):
    if speed < 80:
        return "Slow"
    elif speed >= 80 and speed < 120:
        return "Normal"
    elif speed >= 120:
        return "Fast"
```

```
F6(115)
```

```
'Normal'
```

توی کد زیر به کمک تابع input از ورودی عددی دریافت میکنیم و سپس داخل تابع int قرار میدهیم تا مقدار ورودی به عدد صمیم تبدیل شود و در نهایت داخل متغیر S قرار می گیرد. حالا S به عنوان ورودی برای تابع F6 ارسال شده است و این تابع نیز یک فرجی می دهد مال بر اساس فرجی این تابع، دستور if اعمال می شود. در مثال زیر عدد 50 به عنوان ورودی به تابع F6 داده شده است که فرجی نهایی پیغام "رانندگی شما آهسته و با احتیاط است" چاپ شده است.

```
S = int(input("Speed : "))

if F6(S) == 'Slow':
    print("رانندگی شما آهسته و با احتیاط است")
elif F6(S) == 'Normal':
    print("رانندگی شما معمولی و با دقت است")
elif F6(S) == 'Fast':
    print("رانندگی شما پر خطر است")
```

```
Speed : 50
رانندگی شما آهسته و با احتیاط است
```

توابع می تونند چندین مقدار به عنوان ورودی بگیرند مثل تابع F7 که دو مقدار a , b رو میگیره و برابر بودن شون رو چک میکنه که دیگه واضحه و نیازی به توضیح نیست.

```
def F7(a, b):
    if a == b:
        return f"{a} = {b}"
    elif a > b:
        return f"{a} > {b}"
    elif a < b:
        return f"{a} < {b}"
```

```
F7(5, 8)
```

```
'5 < 8'
```

فب فب فب بریم سراغ بخش بعدی که هم فیللی جذابه و هم فیللی کاربردی، میفویایم در مورد "سافتمان داده ها" یا "داده سافتارها" صحبت کنیم. ببینید دوستان زمانی که ما تعداد زیادی داده، عدد، متن و ... داشته باشیم دیگه نمیتونیم داخل یه متغییر ذخیره شون کنیم بلکه باید داخل یک سافتار یا قالب استاندارد ذخیره کنیم که بتونیم روی این داده ها پردازش های مناسبی انجام بدیم. در واقع یک سافتمان داده یک قالب یا سافتاری است که می تواند تعداد زیادی داده را در خودش ذخیره کند. حالا یکی از این سافتمان داده ها، سافتمان داده "set" یا "مجموعه" می باشد که تعاریفش همان تعاریف مجموعه ها در ریاضیات است. دوستان در سافتمان داده set، عناصر تکراری قرار نمیگیرند مثلاً اگر هزار تا عدد 3 داشته باشیم، فقط یک بار در مجموعه نوشته می شود. و نکته دوم اینکه ترتیب در مجموعه ها بی معنی است در نتیجه ترتیب قرار گیری داده ها همواره ممکنه تغییر کنه. به دو صورت می توان یک داده سافتار set ایجاد کرد: 1- قرار دادن داده ها داخل براکت ({ }) 2- استفاده از تابع set و فرستادن داده ها برای آن. در مثال پایین S1 یک مجموعه یا set است که تایپ اش هم داره میگه اره مایه این یه مجموعه است.

set

```
S1 = {2, 8, 6, 5, 6, 5, 9, 4} # S1 = set( {2, 8, 6, 5, 6, 5, 9, 4} )
S1
```

```
{2, 4, 5, 6, 8, 9}
```

```
type(S1)
```

```
set
```

حالا هر یک از سافتمان داده ها دارای تعدادی توابع هستند که به کمک اون توابع میتونیم عملیات های پردازشی مختلفی روی داده ها داشته باشیم که در زیر تعدادی از مهم ترین توابع مجموعه ها را با هم فوایم دید. (دقت کن همه توابع با tab + S1 در دسترس. بنویس S1، بعد نقطه و بعد دکمه tab کیبورد رو بزن). با تابع add میتونیم مقداری رو به مجموعه اضافه کنیم و همچنین با تابع remove میتونیم داده ای درون مجموعه رو حذف کنیم که در این جا برای تابع remove عدد 4 فرستاده شده در نتیجه عدد 4 از مجموعه حذف میشه.

```
S1.add(10)
```

```
S1
```

```
{2, 4, 5, 6, 8, 9, 10}
```

```
S1.remove(4)
```

```
S1
```

```
{2, 5, 6, 8, 9, 10}
```

به کمک تابع union می‌تونیم اجتماع و به کمک تابع intersection می‌تونیم اشتراک دو مجموعه رو بگیریم. اگه خیلی ساده بخواه بگم، اجتماع دو مجموعه یعنی همه داده‌های دو مجموعه روی هم ریخته میشه اما اشتراک دو مجموعه یعنی فقط عضوهایی که بین هر دو مشترک هستند انتخاب میشه. مثلاً سلول آخر که اشتراک گرفتیم، حاصل شده اعداد 2 و 6 حالا چرا ؟ فب چون اعداد 2 و 6، هم توی S1 هستند هم توی S2.

```
S2 = {4, 13, 12, 2, 6, 7}
```

```
S1.union(S2)
```

```
{2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13}
```

```
S1.intersection(S2)
```

```
{2, 6}
```

با تابع difference می‌تونیم تفاضل دو مجموعه رو بگیریم. $S1.difference(S2)$ یعنی داده‌هایی که تو S1 هستند اما تو S2 نیستند یا مشابه شو میتونیم بنویسیم : $S1 - S2$. و همچنین $S2.difference(S1)$ یعنی داده‌هایی که تو S2 هستند اما تو S1 نیستند. باز مشابه شو می‌تونیم $S2 - S1$ بنویسیم.

```
S1.difference(S2) # S1 - S2
```

```
{5, 8, 9, 10}
```

```
S2.difference(S1) # S2 - S1
```

```
{4, 7, 12, 13}
```

```
S1
```

```
{9, 10}
```

با تابع issubset می‌توان بررسی کرد که آیا یک مجموعه، زیر مجموعه دیگری است یا نه.

```
S3 = set({9, 6})
```

```
S4 = set({9, 6, 20})
```

```
S3.issubset(S1)
```

```
True
```

```
S4.issubset(S1)
```

```
False
```

```
S1
```

```
{2, 4, 5, 6, 8, 9}
```

فب دوستان شما میتونید به کمک حلقه ها، مجموعه ها رو پیمایش کنید حالا چجوری ؟ فب ساده است دیگه، تو مثال های پایین، متغیر i که داخل for هستش، به تک تک داده های داخل مجموعه S1 اشاره میکنه و اینجوری میشه تک تک داده ها رو پردازش کرد و هر بلایی سرشون آورد. توی اون سلول آخر هم با تابع clear()، مجموعه S1 رو پاک کردیم.

```
for i in S1:
    print(i)
```

```
2
4
5
6
8
9
```

```
for i in S1:
    if i%2 == 0:
        print(f"{i} is even")
    else:
        print(f"{i} is odd")
```

```
2 is even
4 is even
5 is odd
6 is even
8 is even
9 is odd
```

```
S1.clear()
S1
```

```
set()
```

فب بزن بریم سراغ سافتمان داده بعدی یعنی لیست (list) که اینجا دیگه ترتیب قرار گیری داده ها مهمه و میتونیم هر مقدار دلمون خواست داده تکراری قرار بدیم. لیست ها رو به دو صورت میشه ایجاد کرد: 1- قرار دادن داده ها داخل براکت ([]) 2- قرار دادن داده ها داخل تابع list.

list

```
L1 = [5, 8, 5, 6, 9, 8, 4] # L1 = list( [5, 8, 5, 6, 9, 8, 4] )
L1
```

```
[5, 8, 5, 6, 9, 8, 4]
```

```
type(L1)
```

```
list
```

حالا که فهمیدیم چجوری میشه لیست ها رو ایجاد کرد، میتونیم بخشی از داده های داخلش رو بکشیم بیرون و یقه شون رو بگیریم!! توی کدهای صفحه بعد این کار رو به کمک براکت ([]) و عملگر دو نقطه (:) انجام دادیم. قبل دو نقطه اندیس شروع و بعد دو نقطه اندیس پایان رو مینویسیم و اینجوری داده های بین این بازه استخراج میشن.

```
L1[0]
```

```
5
```

```
L1[5:]
```

```
[8, 4]
```

```
L1[2:6]
```

```
[5, 6, 9, 8]
```

با تابع `append()` همیشه هر نوع داده ای رو به لیست اضافه کرد. به سلول دوم نگاه کنید، من خواستم اعداد 20 و 30 رو با تابع `append` به لیست اضافه کنم یعنی عدد 20 در اندیس 8 و عدد 30 در اندیس 9 اما این اتفاق نیفتاده و لیست `[20, 30]` در اندیس 8 قرار گرفته. حالا راه مل چیه ؟ ساده است، استفاده از تابع `extend` که سول پایین مثال شو زدم. به کمک این تابع میتونیم هر تعداد داده که خواستیم در اندیس های جداگانه داخل لیست قرار بدیم.

```
L1.append(20)
```

```
L1
```

```
[5, 8, 5, 6, 9, 8, 4, 20]
```

```
L1.append([20, 30])
```

```
L1
```

```
[5, 8, 5, 6, 9, 8, 4, 20, [20, 30]]
```

```
L1[8]
```

```
[20, 30]
```

```
L1[8][0]
```

```
20
```

```
L1.extend([20, 30, 40])
```

```
L1
```

```
[5, 8, 5, 6, 9, 8, 4, 20, [20, 30], 20, 30, 40]
```

تابع `copy()` : کپی گرفتن از یک لیست.

تابع `count()` : شمارش تعداد داده های داخل لیست.

تابع `index()` : پیدا کردن اندیس داده ای خاص. مثلاً اینجا اندیس عدد 5، صفر هستش.

تابع `insert()` : قرار دادن مقداری در اندیسی خاص. در اینجا عدد 100 در اندیس 1 قرار داده شده است.


```
L1_copy = L1.copy()
L1_copy
```

```
[5, 8, 5, 6, 9, 8, 4, 20, [20, 30], 20, 30, 40]
```

```
L1.count(8)
```

```
2
```

```
L1.index(5)
```

```
0
```

```
L1.insert(1, 100)
L1
```

```
[5, 100, 8, 5, 6, 9, 8, 4, 20, [20, 30], 20, 30, 40]
```

با تابع `pop()` می‌تونیم داده‌ای رو از لیست پاپ یا حذف کنیم. اگر به صورت پیش فرض هیچ عددی برای این تابع نفرستیم، آخرین مقدار لیست حذف می‌شود. اما می‌تونیم اندیس داده‌ای که می‌خوایم حذف بشه رو براش بفرستیم طبق مثال زیر که بهش گفتم عددی که تو اندیس 5 هسش رو حذف کن، یعنی عدد 9.

به کمک تابع `remove()` هم می‌تونیم داده‌ای رو از لیست حذف کنیم فقط با این تفاوت که این بار به جای اندیس، خود عددی که می‌خوایم از لیست حذف بشه رو برای این تابع می‌فرستیم. وایسا ببینم اینجا که برای این تابع عدد 5 رو فرستادی، پس چرا 5 ها رو حذف نکرده ؟ سرکاریم ؟ نه عزیزم سرکار چرا. به اولین 5 که برسه حذف میکنه با بقیه شون کاری نداره.

```
[5, 100, 8, 5, 6, 9, 8, 4, 20, [20, 30], 20, 30, 40]
```

```
L1.pop()
```

```
40
```

```
L1
```

```
[5, 100, 8, 5, 6, 9, 8, 4, 20, [20, 30], 20, 30]
```

```
L1.pop(5)
```

```
9
```

```
L1
```

```
[5, 100, 8, 5, 6, 8, 4, 20, [20, 30], 20, 30]
```

```
L1.remove(5)
L1
```

```
[100, 8, 5, 6, 8, 4, 20, [20, 30], 20, 30]
```

تابع `revers()` : با این تابع، داده ها از آخر به اول نوشته میشوند.

تابع `sort()` : مرتب شدن داده ها از کوچک به بزرگ.

تابع `clear()` : خالی کردن یک لیست.

```
L1.reverse()  
L1
```

```
[30, 20, [20, 30], 20, 4, 8, 6, 5, 8, 100]
```

```
L1.remove([20, 30])
```

```
L1
```

```
[30, 20, 20, 4, 8, 6, 5, 8, 100]
```

```
L1.sort()  
L1
```

```
[4, 5, 6, 8, 8, 20, 20, 30, 100]
```

```
L1.clear()  
L1
```

```
[]
```

تو سلول زیر اومدم اعداد 0 تا 9 رو به کمک تابع `range` تولید کردم، ملقه `for` روشن زدم و با تابع `append` توی یک لیست ذخیره کردم. میفوام بگم که یه جور دیگه هم میشه این کار رو کرد یعنی کلا `for` رو تو یه خط نوشت مثل سلول آخر. پس کافیه `for` رو توی براکت یا همون لیست بنویسد، مقداری که قراره تو لیست باشه یعنی همون `i` رو قبل `for` بنویسید تا اینجوری خیلی ساده بتونید لیست ها رو مقدار دهی کنید.

```
L2 = list()  
for i in range(10):  
    L2.append(i)
```

```
L2
```

```
[0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
```

```
L2.clear()  
L2
```

```
[]
```

```
L2 = [i for i in range(10)]  
L2
```

```
[0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
```

تو سلول زیر روی ملقه for شرط if رو هم اعمال کردم تا اعداد بزرگتر مساوی 5 رو ذخیره کنم. روش دوم رو توی سلول آخر نوشتم یعنی کلا توی یه فضا. پس دقت کن وقتی یه for و یه if داشتیم، اول باید for رو بنویسم بعد if رو جلوش. حالا اون مقداری که میخوایم تو لیست ذخیره یشه رو سمت چپ مینویسم که اینجا مقدار ما همین ا هستش.

```
L3 = list()
for i in range(10):
    if i >= 5:
        L3.append(i)
```

L3

[5, 6, 7, 8, 9]

```
L3.clear()
```

L3

[]

```
L3 = [i for i in range(10) if i >= 5]
```

L3

[5, 6, 7, 8, 9]

تو مثال پایین، از for و if و else استفاده شده که روش دوم نوشتن این قطعه کد رو سلول آخر آوردم براتون که مالشو ببرید. زمانی که مثل الان سه مولفه داشتیم (یعنی for و if و else)، سمت راست for و سپس میایم سمت چپ if / else می نویسم دقیقا مثل قطعه کد زیر.

```
L4 = list()
for i in range(10):
    if i >= 5:
        L4.append(i)
    else:
        L4.append(0)
```

L4

[0, 0, 0, 0, 0, 5, 6, 7, 8, 9]

```
L4.clear()
```

L4

[]

```
L4 = [i if i >= 5 else 0 for i in range(10)]
```

L4

[0, 0, 0, 0, 0, 5, 6, 7, 8, 9]

بزار حالا که دور همیم سافتمان داده بعدی یعنی دیکشنری ها رو هم بررسی کنیم که خیلی مهم هستند. تو دیکشنری ها داده ها رو تو value ها ذخیره و برای دستیابی به اون ها key ها رو ایجاد میکنیم. پس از key ها جهت دستیابی به value ها یا همون داده های خودمون استفاده میکنیم. اینجا هم میشه به دو صورت دیکشنری ها رو ایجاد کرد : 1- استفاده از آکولا ({ })، 2- استفاده از تابع dict که روش اول ساده تر و مرسوم تره. توی مثال زیر داده های ما : 'Mohammad', 'Ali', 32, 14, 28 هستند که key ها یا کلیدهاشون به ترتیب 2 و 4 و 5 و 8 و 9 هستند. مثلاً برای دستیابی به داده 'Ali' باید کلیدش یعنی 8 رو صدا بزنم.

dictionary

```
dic = {
    key: value,
}
```

```
d1 = dict( {2:28, 4:14, 5:32, 8:'Ali', 9:'Mohammad'} )
d1
```

```
d1 = {2 : 28,
      4 : 14,
      5 : 32,
      8 : 'Ali',
      9 : 'Mohammad'}
```

d1

```
{2: 28, 4: 14, 5: 32, 8: 'Ali', 9: 'Mohammad'}
```

```
type(d1)
```

```
dict
```

تو کد زیر برای دستیابی به مقدار 14، به دو صورت کلیدش رو صدا زدم یعنی استفاده از براکت و استفاده از تابع get.

```
d1[4]
```

```
14
```

```
d1.get(4)
```

```
14
```

ما می تونیم داده سافتارهای دیگه ای مثل لیست ها رو توی دیکشنری ها ذخیره کنیم مثل مثال پایین که کاملاً واضمه. کلیدها تو این دیکشنری، 'Name' و 'Course' و 'Score' و Value ها هم به ترتیب لیست های 'Name' و 'Course' و 'Score' هستند.

```
Name = ['Ali', 'Mohammad', 'Javad', 'Mehran', 'Sina', ]
Course = ['data analysis', 'big data', 'Matlab', 'NLP']
Score = [19, 20, 17, 16, 18]

d2 = {
    'Name' : Name,
    'Course' : Course,
    'Score' : Score
}

d2

{'Name': ['Ali', 'Mohammad', 'Javad', 'Mehran', 'Sina'],
 'Course': ['data analysis', 'big data', 'Matlab', 'NLP'],
 'Score': [19, 20, 17, 16, 18]}
```

اکثر اوقات دیکشنری ها به همین سادگی و گویایی نیستند، بلکه کمی پیچیده تر هستند مثل دیکشنری زیر. تنها نکته ای که اینجا وجود دارد، در مورد کلید students هستند که مقدارها یا value ها دوباره یک دیکشنری دیگه است !! جل الفالقی یعنی چی؟؟ ساده ست، ببینید دیکشنری ها میتونند خیلی خیلی منعطف باشند. اینجا value های کلید students یک دیکشنری دیگه است که کلیدهایش، Name و Course هستند.

```
d3 = {
    'Name' : 'Ali',
    'Family' : 'Nazarizadeh',
    'Skill' : ['Data', 'Python', 'AI', 'NLP'],
    'City' : ['Tehran', 'Kermanshah'],
    'students' : {
        'Name' : ['Zohreh', 'Fateme', 'Mohammad', 'Ali'],
        'Course' : ['Python', 'data analysis']
    }
}

d3

{'Name': 'Ali',
 'Family': 'Nazarizadeh',
 'Skill': ['Data', 'Python', 'AI', 'NLP'],
 'City': ['Tehran', 'Kermanshah'],
 'students': {'Name': ['Zohreh', 'Fateme', 'Mohammad', 'Ali'],
 'Course': ['Python', 'data analysis']}}
```

ما گفتیم که داده های درون یک دیکشنری به صورت کلید مقدار ذخیره میشن حالا چجوری میتونیم به این کلید مقدار ها دسترسی داشته باشیم؟ به کمک توابع keys() و values() می تونیم به ترتیب کلیدها و مقدارهای یک دیکشنری رو استخراج کنیم. به تابع بامال دیگه به اسم items() وجود داره که فروبی این تابع، هم کلید ها و هم مقدارهای

یک دیکشنری هستش !! من اومدم رو این تابع for زدم و چون دو فروجی داره، توی for دو متغیر key و value در نظر گرفتم تا به سادگی بتونم یکجا به کلید مقدارهای دیکشنری d3 دسترسی داشته باشم.

```
d3.keys()
```

```
dict_keys(['Name', 'Family', 'Skill', 'City', 'students'])
```

```
d3.values()
```

```
dict_values(['Ali', 'Nazarizadeh', ['Data', 'Python', 'AI', 'NLP'], ['Tehran', 'Kermanshah'],  
{ 'Name': ['Zohreh', 'Fateme', 'Mohammad', 'Ali'], 'Course': ['Python', 'data analysis']}])
```

```
d3.items()
```

```
dict_items([('Name', 'Ali'), ('Family', 'Nazarizadeh'), ('Skill', ['Data', 'Python', 'AI', 'NL  
P']), ('City', ['Tehran', 'Kermanshah']), ('students', {'Name': ['Zohreh', 'Fateme', 'Moham  
d', 'Ali'], 'Course': ['Python', 'data analysis']}))])
```

```
for key, value in d3.items():  
    print(key, ': ', value)
```

```
Name : Ali
```

```
Family : Nazarizadeh
```

```
Skill : ['Data', 'Python', 'AI', 'NLP']
```

```
City : ['Tehran', 'Kermanshah']
```

```
students : {'Name': ['Zohreh', 'Fateme', 'Mohammad', 'Ali'], 'Course': ['Python', 'data analysi  
s']}
```

توی سلول های زیر، کلیدهای 'Name' و 'Skill' رو تو براکت نوشتیم تا بتونم به مقدارها یا value ها دسترسی داشته باشم.

```
d3['Name']
```

```
'Ali'
```

```
d3['Skill']
```

```
['Data', 'Python', 'AI', 'NLP']
```

```
d3['students']
```

```
{ 'Name': ['Zohreh', 'Fateme', 'Mohammad', 'Ali'],  
  'Course': ['Python', 'data analysis']}
```

حالا مثلاً اگر بخوام به 'Fateme' فام دسترسی داشته باشم چجویاس؟! کافیه که مرمله به مرمله فیلتر کنم و برم داخل. یعنی اول کلید students رو انتخاب کنم تا به value ها دسترسی برسم، بعد برم سراغ کلید Name ها و در اخر هم اندیس 'Fateme' فام که 1 هست رو بنویسم. ما میتونیم داده ها درون یک دیکشنری رو تغییر بدیم، مثل مثال پایین که به جای data analysis مقدار ML رو قرار دادیم.

```
d3['students']['Name'][1]
```

```
'FatemeH'
```

```
d3['students']['Course'][0]
```

```
'Python'
```

```
d3['students']['Course'][1] = 'ML'
```

```
d3
```

```
{'Name': 'Ali',  
 'Family': 'Nazarizadeh',  
 'Skill': ['Data', 'Python', 'AI', 'NLP'],  
 'City': ['Tehran', 'Kermanshah'],  
 'students': {'Name': ['Zohreh', 'FatemeH', 'Mohammad', 'Ali'],  
               'Course': ['Python', 'ML']}}
```

به کمک عملگر `in` می‌تونیم مقداری رو توی کلید مقدارها جستجو کنیم. سلول اول گفتیم که آیا `Ali` داخل `d3` هست؟
فروبی `False` برگردونده اما فب چرا مگه `Ali` رو تو دیکشنری نداریم؟ آره داریم اما اینجا به صورت پیش فرض
جستجو روی کلیدها انجام میشه نه روی `value` یا مقدارها. برای این که به پایتون بفهمونیم که میخوایم توی `value`
ها برامون جستجو کنه، کافیه که بنویسم `d3.values()`.

```
'Ali' in d3
```

```
False
```

```
'Ali' in d3.keys()
```

```
False
```

```
'Ali' in d3.values()
```

```
True
```

```
'Ali' in d3['Name']
```

```
True
```

```
'Zohreh' in d3.values()
```

```
False
```

```
'Zohreh' in d3['students']['Name']
```

```
True
```

داده ساختار آخر هم بگیریم که اسمش تاپل یا tuple هست البته سر نامش بین ملت دعواست. به عده میگویند تاپل، یکی دیگر میگه تیوپل و به سری افراد دیگر هم میگویند توپل. خلاصه که بین علما دعواست اما شما بگید تاپل شاید بهتر باشه. تاپل ها زیاد منعطف نیستند و نمی تونیم داده های داخل شون رو تغییر بدیم یا حتی مقداری بهشون اضافه کنیم. وقتی به تاپل رو ایجاد میکنیم، تا آخر عمر همونجوریه نه مقدار میگیره و نه مقدارهاش تغییر میکنه !! ما رو مسافره کردی حالا این بی فاصیته به چه دردی میخوره ؟ مودب باش بهت میگم. توی فیلی از مواقع که داده های ما اصلا تغییر نمی کنند از این ساختمان داده استفاده می کنیم. مواردی مثل کد ملی، موقعیت های جغرافیایی و ... که همیشه ثابت هستند. تاپل ها (و هم میشه به دو صورت ایجاد کرد : 1- استفاده از پرانتز () 2- استفاده از تابع tuple. جالبه بدونید که برای تاپل ها فقط دو تابع وجود داره که پایین توضیح دادم.

تابع () count : تعداد تکرار به داده رو برای ما مشخص میکنه. مثلا توی تاپل T2، دو تا عدد 2 وجود داره.

تابع () index : میشه با این تابع، اندیس داده ای رو بدست آورد. مثلا داده 'S' تو اندیس 1 هستش.

Tuple

```
T1 = (2, 8, 6, 9) # T1 = tuple( [2, 8, 6, 9] )
T1
```

```
(2, 8, 6, 9)
```

```
type(T1)
```

```
tuple
```

```
T2 = (2, 'S', "Ali", [2, 3, 'Mohammad'], 2, 8)
T2
```

```
(2, 'S', 'Ali', [2, 3, 'Mohammad'], 2, 8)
```

```
T2.count(2)
```

```
2
```

```
T2.index(2)
```

```
0
```

```
T2.index('S')
```

```
1
```

به کمک براکت ([]) و مشخص کردن اندیس ها، میشه داده ها رو استخراج کرد.


```
T2[0]
```

```
2
```

```
T2[3]
```

```
[2, 3, 'Mohammad']
```

```
T2[3][2]
```

```
'Mohammad'
```

```
8 in T2
```

```
True
```

تو این بخش میفوییم درباره توابع داخلی پایتون یا Built-in Functions صحبت کنیم که خیلی کار راه انداز هستند. جریان از این قراره که پایتون اومده تعدادی تابع که هر کدوم کار خاصی رو انجام میدن برای ما ساخته که بتونیم از اون ها تو بخش های مختلفی استفاده کنیم. این توابع انعطاف پذیری بالایی دارن و میتونیم هر نوع داده ای با هر نوع سافتواری که دارد رو به عنوان ورودی براش بفرستیم. تعدادی از مهم ترین توابع داخلی پایتون رو اینجا براتون آوردم که میتونید ببینید.

Built-in Functions

```
number = [7, 6, 12, 4, 3, 9, 18]
text = "data analysis with python using numpy, pandas and matplotlib"

print(f"min : {min(number)}")
print(f"min : {min(text)}")
print(f"max : {max(number)}")
print(f"max : {max(text)}")
print(f"sum : {sum(number)}")
print(f"abs : {abs(-20)}")
print(f"len : {len(number)}")
print(f"len : {len(text)}")
print(f"pow : {pow(2, 4)}")
print(f"round : {round(8.265, 2)}")
print(f"int: {int(4.5)}")
print(f"float: {float(3)}")
print(f"type : {type(6)}")
print(f"type : {type(number)}")
print(f"range : {range(4, 20, 2)}")
print(f"reversed : {list(reversed(number))}")
print(f"sorted: {sorted(number)}")
del(number[1])
print(f"del : {number}")
```

فروچی سلول بالا در زیر نشان داده شده:

```
min : 3
min :
max : 18
max : y
sum : 59
abs : 20
len : 7
len : 60
pow : 16
round : 8.27
int: 4
float: 3.0
type : <class 'int'>
type : <class 'list'>
range : range(4, 20, 2)
reversed : [18, 9, 3, 4, 12, 6, 7]
sorted: [3, 4, 6, 7, 9, 12, 18]
del : [7, 12, 4, 3, 9, 18]
```

تابع min(): کوچک ترین مقدار رو بر میگرددونه.

تابع max(): بزرگ ترین مقدار رو بر میگرددونه.

تابع sum(): حاصل جمع کل داده ها رو مساب میکنه.

تابع abs(): عملیات قدر مطلق که تو ریاضیات هست رو انجام میده.

تابع len(): طول داده هایی که داخل اون داده ساختار هستش رو مساب میکنه.

تابع pow(): عملیات توان رو انجام میده. (عدد اول رو به توان عدد دوم میرسونه)

تابع round(): عدد رو گرد میکنه.

تابع int(): عدد رو تبدیل به عدد صحیح یا Int میکنه.

تابع float(): عدد رو تبدیل به عدد اعشاری یا float میکنه.

تابع type(): نوع داده رو مشخص میکنه.

تابع range(): از عدد 4 تا 20، با گام دو تا دو تا عدد تولید میکنه.

تابع reversed(): داده ها رو از آخر به اول مینویسه.

تابع `sorted()` : داده ها رو مرتب میکنه.

تابع `del()` : داده ساختار رو حذف میکنه.

باید در مورد دو تابع مهم به نام های `all` و `any` صحبت کنیم که فروجی این دوتا، درست و غلط یا `True` و `False` هستند. `all` میگه زمانی فروجی من میشه `True` که همه شرط هایی که براش میفرستی، `True` باشه. اگر 999 تا شرط `True` وجود داشت اما یکی `False` بود، کار فراب میشه و فروجی `all` میشه `False`. (یعنی رفتار `all` سختگیرانه است، دقیقاً مثل `all` ها !!!).

all

```
L1 = [True, True, True, True]
```

```
all(L1)
```

True

```
L2 = [True, True, True, False]
```

```
all(L2)
```

False

حالا مثال عددی هم بزنیم، توی سلول زیر روی لیست `L3` حلقه `for` زدیم و اونایی که بزرگتر از 10 هستند میشه `True` و بقیه `False`. در نتیجه لیستی از `True` و `False` ها تولید میشه و من این لیست رو به عنوان ورودی برای تابع `all` فرستادم که فروجی `all` شده `False`، حالا چرا ؟؟ ساده ست من خواستم ببینم آیا همه داده هایی که توی لیست `L3` هستند، بزرگتر مساوی 10 هستند یا نه ؟ فب برای این کار اول `for` میزنم و به کمک `number >= 10` این `True` و `False` ها رو مشخص میکنم، حالا مرحله بعد باید از تابع `all` استفاده کنم چرا ؟ چون داریم میگم "همه اعداد" پس باید یاد `all` عمه بیفتیم که سفت گیره. فروجی نهایی شده `False`. بنده فدا راست هم میگه، همه اعداد داخل `L3` بزرگتر مساوی 10 نیستند.

```
L3 = [2, 8, 6, 7, 9]
```

```
L4 = [number >= 10 for number in L3]
```

```
L4
```

```
[False, False, False, False, False]
```

```
all(L4)
```

```
False
```

من میتونستم مثال بالا رو با تغییر $number \leq 10$ در یک خط و به صورت زیر بنویسم که میبینیم فرومی True شده.

```
all([number <= 10 for number in L3])
```

```
True
```

آخرین مثال از همه all رو ببینیم که بررسی کرده همه اعدادی که بین 0 تا 9 هستند آیا باقی مانده شون بر 2 میشه صفر یعنی همه شون زوج هستند؟ فب این درست نیست و جواب شده False.

```
all(i % 2 == 0 for i in range(10))
```

```
False
```

بریم سراغ تابع بعدی یعنی فاله any که خیلی مهربونه. فاله any میگه اگر فقط یه دونه از شرط ها True باشه، فروجی منم میشه True. یعنی اگر هزار تا شرط داشته باشیم 999 تا False باشه اما فقط یکی شون True باشه، فروجی میشه True. (دقیقا مثل فاله ها که مهربونن)

any

```
L1 = [True, True, True, True]
```

```
any(L1)
```

```
True
```

```
L2 = [False, False, False]
```

```
any(L2)
```

```
False
```

```
L3 = [False, True, False, False]
```

```
any(L3)
```

```
True
```

فب بریم ببینیم که مثال عدد به چه صورته، تو سلول اول روی لیست L4 ملقه for زده و بررسی کرده که کدوم ها بزرگتر مساوی 20 هستند که تعدادی True و False برای من تولید میشه که من دیگه چاپ شون نکردم و سریع فرستادمشون برای فاله any. فب چون توی داده های L4 مذاقل یه دونه عدد پیدا میشه که بزرگتر مساوی 20 باشه، در نتیجه فروجی شده True. (یعنی مذاقل یا لا اقل یه دونه عدد توی L4 وجود داره که بزرگتر مساوی 20 باشه)

تو سلول دوم بررسی کرده که آیا مذاقل یا لا اقل یه دونه عدد تو L4 هست که بزرگتر مساوی 50 باشه، فب واضحه که نیست پس فروجی شده False.

سلول آخر هم بررسی کرده که آیا مذاقل یا لا اقل یه دونه عدد بین بازه 0 تا 9 وجود داره که زوج باشه؟ فب واضحه که وجود داره و فروجی هم شده True.

```
L4 = [12, 17, 32, 14, 20, 26]
```

```
any([number >= 20 for number in L4])
```

True

```
any([number >= 50 for number in L4])
```

False

```
any(i % 2 == 0 for i in range(10))
```

True

فب عمه و فاله بازی و اینا بسه بریم سراغ مبمٹ بعدی یعنی تابع zip() که مهمه. بزارید فیلی ساده بهتون بگم، به کمک این تابع میتونیم داده ها (رو جفت جفت یا هر چندتا مدنظرمون بود رو کنار هم بزاریم. من اینجا دو لیست L1 و L2 دارم که برای تابع zip اونا رو فرستادم حالا چه اتفاقی میفته ؟ داده اول از L1 یعنی 5 با داده اول از L2 یعنی صفر کنار هم قرار میگیرند، داده دوم از L1 یعنی 9 با داده دوم از L2 یعنی 7 کنار هم قرار میگیرند و این روال ادامه پیدا میکنه. حالا اون تابع list که قبل تابع zip نوشتیم چی میگه ؟؟ هیچی نمیگه بنده خدا فقط فروجی رو دوباره به لیست تبدیل میکنه که نوشتنش مهم و باید بنویسیم.

zip

```
L1 = [5, 9, 4, 8, 6]
L2 = [0, 7, 4, 6, 8]
```

```
list(zip(L1, L2))
```

```
[(5, 0), (9, 7), (4, 4), (8, 6), (6, 8)]
```

```
list(zip(L2, L1))
```

```
[(0, 5), (7, 9), (4, 4), (6, 8), (8, 6)]
```

مالا برعس این داستان هم می تونیم داشته باشیم، یعنی به داده ای zip باشه و بفوایم از حالت zip خارجش کنیم که این کار خیلی ساده به کمک همان تابع zip و البته کاراکتر "*" امکان پذیره.

```
L3 = [(5, 4), (8, 0), (3, 9)]
```

```
List = list(zip(*L3))
print(List)
type(List)
```

```
[(5, 8, 3), (4, 0, 9)]
```

```
list
```

باید به کم درمورد ریاضیات و توابع مهم اش صمبت کنیم. برای این کار لایبرری های زیادی وجود داره که یکی از معروف ترین های اون، لایبرری یا کتابفونه math هستش. مالا این لایبرری یا کتابفونه چیه؟ ببینید دوستان ما برای انجام هر کار سفت و پیچیده ای، لازم نیست که از صفر فودمون کد بزنینم، فقط کافیه که از لایبرری هایی که برای انجام کار ما وجود داره استفاده کنیم. فوشبفتانه مضرت عشق یعنی پایتون، بیشترین تعداد کتابفونه بین زبان های برنامه نویسی رو داره و برای انجام هر کاری، کتابفونه یا لایبرری براش وجود داره. پس نکته خیلی خیلی مهم، هر کاری فواستید انجام بدید اول تو گوگل سرچ کنید ببینید که چه کتابفونه هایی براش وجود داره و از اونا استفاده کنید. استفاده از کتابفونه ها توی پایتون هم خیلی خیلی ساده ست فقط کافیه طبق دستور زیر عمل کنیم: ا

اسم کتابفونه Import

➔ Import math

Math

```
import math
```

```
math.sin(90)
```

```
0.8939966636005579
```

```
math.cos(0)
```

```
1.0
```

```
math.tan(2)
```

```
-2.185039863261519
```

```
math.e
```

```
2.718281828459045
```

```
math.sqrt(25)
```

```
5.0
```

```
math.fabs(-8)
```

```
8.0
```

```
math.log10(100)
```

```
2.0
```

```
math.log2(32)
```

```
5.0
```

```
math.pi
```

```
3.141592653589793
```

```
math.pow(2, 3)
```

```
8.0
```

```
math.factorial(5)
```

```
120
```

```
math.ceil(3.9)
```

```
4
```

```
math.ceil(3.1)
```

```
4
```

```
from math import pow
```

```
pow(2, 3)
```

```
8.0
```

تابع $\sin()$: مناسبه سینوس.

تابع $\cos()$: مناسبه کسینوس.

تابع $\tan()$: مناسبه تانژانت.

تابع e : عدد e در ریاضیات.

تابع $\text{sqrt}()$: مناسبه جذر.

تابع $\text{fabs}()$: قدر مطلق.

تابع $\log_{10}()$: مناسبه لگاریتم در مبنای 10.

تابع $\log_2()$: مناسبه لگاریتم در مبنای 2.

تابع π : عدد پی در ریاضیات.

تابع $\text{pow}()$: مناسبه توان.

تابع $\text{factorial}()$: مناسبه فاکتوریل.

تابع $\text{ceil}()$: گرد کردن به سمت بالا.

فب میرسیم به آخرین بخش و میفوییم توابع لامبدا (λ) رو توضیح بدیم که خیلی خیلی مهم هستن و تو زمینه های مختلفی مخصوصا پردازش زبان طبیعی، تحلیل داده، کار با کتابفونه pandas و ... ازش استفاده میشه. دوستان لامبدا یک تابع بدون نام است که با کلمه کلید λ تعریف میشه و متما متما باید توی یک خط کد اونو پیاده سازی کنیم. قالب کلی این تابع به صورت زیر است :

عملیات پردازشی : ورودی ها λ = خروجی

توی سلول زیر من اومدم عملیات ساده a به توان 2 رو در قالب تابع معمولی که اسمش $F1$ است و تابع λ که خروجی اش $F2$ است پیاده سازی کردم تا تفاوت ها و شباهت هاشو ببینید. با قالبی که بالاتر از لامبدا گفتم، فکر کنم همه چیز واضح باشه نه ؟ اما فب تا اینجا تابع رو ایجاد کردیم حالا چهجوری اونو فراخوانی کنیم و ازش استفاده

کنیم مگه نگفتیم این تابع بدون نام هست ؟ درسته اما اینجا F2 هم فروجی ماست و هم به عنوان نام این تابع ازش استفاده میکنیم که تو سلول بعدی برای F2 عدد 10 رو فرستادیم و فروجی مناسب رو تولید کرده.

lambda

```
def F1(a):  
    return a**2  
  
F2 = lambda a: a**2
```

```
print(F1(10))  
print(F2(10))
```

```
100  
100
```

تو مثال پایین یه دیکشنری ایجاد کردم که اسامی و نمرات پنج دانشجو رو داخلش ذخیره کردم. میخوام با لامبدا میانگین نمرات این کلاس رو بدست بیارم پس یه ورودی به اسم x تعریف میکنم که این ورودی میخوام value های داخل دیکشنری باشه پس با تابع sum حاصل جمع همه value ها رو میگیرم و تقسیم بر تعداد دانشجوها یعنی همون len(D1) می کنم. پس تا اینجا من تابع لامبدا رو ساختم و فروجی میره تو Result. حالا میتونم از همین Result استفاده کنم و به عنوان ورودی، دیکشنری D1 رو بفرستم.

```
D1 = {  
    "Ali": 19,  
    "Mogammad": 20,  
    "Javad": 18,  
    "Fateme": 20,  
    "Zahra": 19  
}  
  
Result1 = lambda x: sum(x.values()) / len(D1)
```

```
Result1(D1)
```

```
19.2
```

یکی دو مثال دیگه باهم بررسی کنیم. تو مثال اول داخل سلول زیر، اومدم زوج بودن رو در قالب لامبدا پیاده سازی کردم. مثال دوم اومدم اعداد 0 تا 9 رو با استفاده از range() تولید و ملقه for رو روشن اعمال کردم. حالا تک تک اعدادی که توسط for پیمایش میشه و اسمش x هست رو به lambda میدم و lambda هم توان 2 شون رو مساب میکنه. به همین سادگی و فوشمژگی.

```
Result2 = lambda x: x % 2 == 0
```

```
Result2(9)
```

```
False
```

```
L2 = [(lambda x: x**2)(x) for x in range(10)]
```

```
L2
```

```
[0, 1, 4, 9, 16, 25, 36, 49, 64, 81]
```

```
#####
```

```
watsapp = '0933 136 7233'
```

```
watsapp
```

```
'0933 136 7233'
```


LinkedIn <https://www.linkedin.com/in/ali-nazarizadeh/>

این دوره جامع رو توی لینک زیر میتونید ببینید :

https://bigdataworld.ir/product/pandas_numpy_matplotlib/

آموزش جامع پایتون هم خواستید اینجا هست :

<https://bigdataworld.ir/product/python-programming-machine-learning-base/>